

I 1989 var gaven til museet et middagsservice i 166 deler fra Thomas Fell & Co i Newcastle 1840-50.
Alle foto: Haakon Harriss/Norsk Folkemuseum.

Tolv til bords

av Inger Jensen

DEN FØRSTE GAVEN

Venneforeningens første gave til museet var 12 stoler i rokokkostil, tilvirket i Bergen. Museet hadde allerede en anselig samling stoler, men til da hadde museet først og fremst samlet ulike stoler for å vise variasjon og bredde i utformingen av stolene, over tid og geografisk. Det som var særlig viktig med gaven fra venneforeningen, var muligheten til å få tolv like stoler. Dette forteller om et skifte i museets innsamlingsstrategi. Museet ønsket i tillegg til å utvikle sin systematiske samling å vise helheter slik at stolene kunne settes inn i en større sammenheng for å vise en fullt innredet spisestue, og gjerne med bordoppdekking.

Stolene som museet fikk i gave, er fra 1700-tallet i såkalt bergensstil. De er laget av bjørk og furu som er beiset for å likne mahogni og forgylt. Stolsetene er trukket med rød plysj. Konstruksjonsdetaljer og slitasjespor viser at stolene har vært demontert for reparasjoner og restaureringer. Grundige undersøkelser av møbelkonservator vil trolig fortelle mer om stolenes historie før de ble gitt til museet.

Norsk Folkemuseum har ytterligere noen stoler av bergensstypen. Den første ble tatt inn i samlingen allerede i 1906 (NF.1906-2198) og er avbildet i Harry Fets bok «Bænk og stol i Norge» fra 1907. I 1966 tok museet inn ytterligere to liknende stoler, NF.1966-0326 og 0327. Også stolene som venneforeningen har forært museet, er omtalt, men ikke avbildet i Harry Fets bok. De var da i overrettssakfører Halfdan Nicolaysens eie. Stolene skal ha vært i familien Nicolaysens eie i flere generasjoner etter at de kjøpte stolene på auksjon. Inntaket av de tolv stolene viser både hvordan en stolmaker med små detaljer kunne variere stolene han laget og et komplett stolmøblement.

Harry Fett skriver at fra «Bergen kjendes en række stole af mere borgerligt præg. De har trods rococo og trods det lette, som er over disse stole, noget fast og solid, og synes at være en Bergenstype fra rococoen. Naturligvis kan de her i landet også være arbeidet udenfor Bergen, men de synes særlig at være yndet i denne by.» (Harry Fett 1907:62-63)

MIDDAGSSERVICE TIL TOLV

I 1989 forærte venneforeningen et middagsservice med kineserier i 166 deler laget av Fell & Co. i England. Serviset til tolv personer besto av blant annet 44 middagstallerkener, 19 desserttallerkener og 23 dype tallerkener. Det var 16 flate fat i ulike størrelser, 9 fat med ører i tillegg til sause- og suppeterriner samt flere fiskerister, for ikke å snakke om et stort stekefat. Serviset ble kjøpt inn av handelsmann Johan Fredrik Paasche og hans kone Gurine Fredrikke i Hamburg

i 1840-årene, trolig i forbindelse med bryllupet deres i 1844. Paasche var jekteskipper i Bjørnør på Fosen. I 1854 flyttet han til Trondheim der han ble en av byens driftigste handelsmenn med blant annet to brygger på Bakklandet og tre jekter som seilte på nordlandshandel.

1800-tallet var de store bordoppdekkingers tid, og med dette service kunne museet vise hvordan et middagsbord kunne bli dekket opp. Museet hadde fra tidligere en stor samling tallerkener og annet dekketøy, men ikke noe komplett middagsservice.

Firmaet Thomas Fell & Co i Newcastle-upon-Tyne ble grunnlagt i 1817 og produserte for det meste stentøy til hverdagsbruk. De brukte, i likhet med mange andre slike håndverksbedrifter i distriktet, et anker i kombinasjon med initialer som sitt kjennemerke.

Deler av service stilles ut i TIDSRØM - Ting i tiden, sone 6.